

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יחסין

שב"ט עו"ד

תיק ממונות מס' 2223-עג

נושא הדיון

עו"ד א' תבע מב' לשלם לו שכ"ט עבור מכירת דירתו לקונה, וב' שילם לו כבקשתו בצ'ק ע"ס 2.000 ש"ח. טוען ב' שעל א' להחזיר לו את הצ'ק משום שלדעתו אינו חייב לשלם לו שכ"ט, מכיון שא' היה עו"ד של הקונה, ובין כך היה עושה את אותה עבודה לצורכו של הקונה, ולעצמו הספיק לו סיוע שקבל מאנשים במשפחתו שמבינים בעסקי נדל"ן גם מהצד המשפטי. ב' טוען שאמר זאת לא' כמה פעמים, ולכן אינו חייב לשלם לו שכ"ט.

א' טוען שאמנם ב' אמר לו בתחילה שאינו צריך עו"ד כדי למכור את הדירה, אך לבסוף ניאות להסכים שא' ישרת גם את עניו במכירה, כמו סידור מס שבח, הסכם נאמנות לכספי הקונה עד שהדירה תירשם על שמו, ותיקונים בחוזה המכירה לפי דרישת המוכר. כמו כן התם א' על יפוי כח, וגם שילם לו בצ'ק עבור שכ"ט עו"ד, ולכן היום אינו יכול לחזור בו, שהוא כמו בעה"ב שיסגר קבלן לעבודה ואחרי העבודה רוצה לחזור בו, שבודאי חייב לשלם לו את שכ"ט. א' מוסיף שזכותו היתה לתבוע מב' שכ"ט מלא שהוא יותר מ-7.000 ש"ח, אך התחשב בו ותבע רק 2.000 ש"ח.

פסק דין

תביעתו של א' מתקבלת.

(-) טוביה גולדשמידט

(-) שמואל יגר

(-) אברהם דוב לוי, אב"ד

השאלות לדיון

א. גדר שברו של עו"ד.

ב. תשלום בצ'ק.

תשובה

א. עו"ד פס"ד ירושלים כרך יא עמ' רכ שעו"ד אינו כשאר אומנין שאינן מקצלין שכר עבור פעולתם ועמלותם אלא כשציל גמר ושלמות הפעולה, אלא הוא מקבל שכר גם עבור פעולתו ועמלותו שחכמתו היא מוכר, כמו שכתב הרמב"ן והוצא בשו"ע יו"ד סי' שלו, דחכמתו הוא מוכר לו.

ולכן הגם שהעו"ד היה חייב צין כך לגמור את העיסקה עבור הקונה, מ"מ כיון שמכר מחכמתו למוכר צכמה ענינים צדרך לסיוס העיסקה, עבור זה חייב המוכר לשלם לו את שכרו מה שקלצ לו, דהיינו 2.000 ש"ח.

ב. על גדרו של ל'ק נחלקו הפוסקים אם דינו כהוראת תשלום או כתשלום צמוזמן, ונפ"מ אם מחזיק צל'ק דינו כמוחזק צתשלום, ועו"ד פס"ד ירושלים כרך יא עמ' שלא, יש מהפוסקים הסצורים שהמחזיק צל'ק אינו כמוחזק צכסף עלצמו אלא צהוראת תשלום לצנק, והמוציא מחצירו הוא זה שרולא תשלום כעת, אך יש הסצורים צל'ק יותר טוב משטר ממרנ"י, ודינו ככסף מדין סיטומתא, וע"כ המוחזק צל'ק נקרא מוחזק צכסף. ועו"ד פס"ד ירושלים כרך ח עמ' כד וקונטרס "תקנת הרצית צקרנות פנסיה והשתלמית" עמ' יח צסס הגרד"ל. ושלתי (ציוס ד תשרי תשס"ו) את מרן הגר"ש אלישיב זל"ל מה הדין אם שילס הקונה צל'ק והמוכר לא פדה אותו מהצנק, האם נחשצ שילס לענין "לכס" צאתרוג ולענין החזר הלואה או מצות לדקה. והשיב מרן צל'ק נחשצ ככסף מזומן, וכסס צככסף מזומן שילס למוכר נחשצ שילס לע"פ שהמוכר לא השתמש צכסף, כך צל'ק. ע"כ.

ולפי החוק צפקודת השטרות סעי' 73(א) ל'ק הוא שטר חליפין, צו מקבל הוראת התשלום הוא תאגיד צנקאי, ולפי סעי' 20(א) מסירת השטר למקבל אינה שלמה וניתן לחזור ממנה כל עיד לא נמכר המכמד ע"מ לעשותה צת פועל, ולפי סעיפים 3, 73, 84, פקודת התשלום צריכה להיות ללא תנאי. מכאן צל'ק שנמכר למקבל לצטחון כדי להקיס חצות עתידית המותנית צתנאי חילוני מוקדס, עד למועד התקייס התנאי מוקפאת החצות השטרית, ומחזיק השטר נחשצ כשומרו (ראה "דיני שטרות" - נרקיס עמ' 89 מע"א 623188).

אלא צצ'ק מאוחר, כתצ צקונטרס "הל'ק צהלכה" צסוף הספר "צאר המשפט", ענף ג אות צ, צסס מרן הגר"ש"א ש"ס נתן ל'קיס דחוייס לצדקה ורולא אח"כ צהגיע זמן פרעונס לנכות מחשצון המעשר כספיס

שנתחייב אז, כיון שאינו יכול לגבות הכסף לפני הזמן חשיב כשטר חויב גרידא, ושפיר יכול אח"כ לחשב
המעשר ע"ז. ע"כ.

עכ"פ לדעת הסוברים שצ"ק אינו אלא הוראת תשלום לצנק אין המחזיק נחשב מוחזק בכסף, אלא יש לו
דין נאמנות מאלד א', כיון שהימניה, והוא שיהיה בזה לא' שגם לו יש צ"ק של צ' שהאמינו עליו.